

Athugasemdir Akstursíþróttasambands Íslands við greinar í frumvarpi að nýjum umferðarlögum sem fjalla um akstursíþróttir

Akstursíþróttasamband Íslands (AKÍS) barst beiðni frá Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu í upphafi júlí 2017 að skoða frumvarp til nýrra umferðarlaga sem til stendur að leggja fyrir Alþingi í upphafi 2018 og gera við það athugasemdir. Sérstaklega er þó um að ræða þær greinar sem lúta að akstursíþróttum.

AKÍS er það bæði ljúft og skylt að verða við þeirri ósk.

Í framhaldi af beiðninni skipaði stjórn AKÍS vinnuhóp til að koma að vinnunni. Í vinnuhópnum sátu:

- Tryggvi Magnús Þórðarson, formaður AKÍS
- Ragnar Róbertsson, varaformaður AKÍS
- Stefán Örn Steinþórsson, spyrnudeild BA
- Þrándur Arnþórsson, framkvæmdastjóri AKÍS

Vinnuhópurinn kom hann saman nokkrum sinnum til þess að ræða frumvarpsdrögin.

Almenn atriði

AKÍS er sammála því að þörf sé á því að setja í lög umhverfi akstursíþróttar og tryggja þannig betur lagastoð fyrir setningu reglugerða og vinnureglna sem frekar marka umhverfi akstursíþróttar héraðs.

AKÍS telur að það sé mikilvægt að skilgreina umfang þessa nýja kafla og hvað nær hann yfir. Ekki síður er mikilvægt að skilgreina hvað VI. kafli nær ekki yfir. Því vakna spurningar hvar finna eigi eftirfarandi atriðum stað í frumvarpinu:

- a. Þegar reynt er að setja met þar sem ökutæki eru notuð, til dæmis hraðamet.
- b. Kvikmynda- og eða auglýsingagerð þegar hraði bifreiða fer út fyrir almennar heimildir umferðarlaga.
- c. Sýningar þar sem ökutækjum er ekið og afl þeirra og geta sýnd.
- d. Brautir / lokuð svæði þar sem almenningur getur komið og leigt tæki og ekið, eins og til dæmis gokartleigur.

AKÍS er reiðubúið að ræða þessi mál nánar og skoða hvaða leiðir væru bestar til að finna þessu réttan stað.

Um 3. gr. Skilgreiningar

AKÍS finnst eðlilegt að skilgreint verði hvað er átt við með orðunum akstursíþróttir, keppnistæki og veghaldari í lögnum. Þá er einnig lagt til að þarna verði skilgreining á íþróttavegi til að hafa þá skilgreiningu fyrir hendi. Með þessar skilgreiningar verður VI. kafli laganna bæði einfaldari og skýrari.

AKÍS leggur því til að eftirfarandi verði bætt við undir þessa grein frumvarpsins:

Akstursíþróttir: Keppni og æfingar í akstri vélknúinna ökutækja þar sem undanþágur eru veittar frá ákvæðum umferðarlaga.

Íþróttavegur: Vegur sem einnig er notaður fyrir akstursíþróttir, til dæmis rally..

Keppnistæki: Hvert það ökutæki sem tekur þátt í akstursíþróttum samkvæmt VI kafla laga þessara.

Veghaldari: Hver sá sem ber ábyrgð á viðhaldi viðkomandi vegar.

Sennilegt má telja að að þessar skilgreiningar verði notaðar í reglugerðum þar sem akstursíþróttir eða keppnistæki koma við sögu og einfalda þær.

Um 38. gr. Leyfisveitingar og almennar reglur um aksturskeppni

Í frumvarpinu er aðeins kveðið á um að undanþágu megi veita frá lögnum hvað varðar hámarkshraða. AKÍS tók saman þær greinar í frumvarpinu sem nokkuð öruggt er að ekki yrði unnt að fara eftir í öllum akstursípróttum og fylgja þær greinar sem viðauki hér á eftir.

Þetta á til dæmis við notkun stefnuljósa (sum keppnistæki eru ekki með stefnuljós), halda sig hægra megin á vegi (yfirleitt er reynt að skera beygjur), fara eftir umferðarskiltum, svo eitthvað sé til tekið. AKÍS leggur því til að heimild verði fyrir því að víkja frá ákvæðum umferðarlaga.

AKÍS setur sig á móti orðtakið “utan vega” verði notað í lögum um akstursípróttir, þar sem það lýsir ekki vel því að keppni fari annað hvort fram á vegi eða á samþykktum akstursípróttasvæðum, hvort sem þau eru tímabundið skilgreind þannig eða til lengri tíma. Þegar keppni fer fram á vegi, er eðlilegt að veghaldari gefi heimild til keppni, hvort sem það er Vegagerðin fyrir þjóðvegi eða sveitarfélag, lögaðili eða einstaklingur fyrir aðra vegi. Samþykki landeiganda og sveitarstjórnar þarf vegna notkunar á landi. Með samþykki sveitarstjórnar þá er landið orðið að akstursípróttasvæði, hvort það er til langframa (svæði Akstursípróttafélags Hafnarfjarðar, Bílklúbbs Akureyrar eða Kvartmíluklúbbsins) eða skemmri tíma eins og til dæmis malargryfjur á Egilsstöðum.

Ekki hefur öðrum greinum frumvarpsins verið breytt þannig að Samgöngustofa veiti leyfi, heldur er það í höndum lögreglu, samanber 8. gr. um rekstur búfjár. AKÍS er alfarið á móti því að Samgöngustofu verði falið eitt eða neitt gagnvart leyfum til að stunda akstursípróttir og leggur til að lögreglustjóra verði áfram falin sú ábyrgð.

AKÍS leggur því til að þessa grein hljóði svo:

Ráðherra setur í reglugerð ákvæði um akstursípróttir, eftirlit með þeim og framkvæmd þeirra. Reglugerðin segi fyrir um gerð verklagsreglna á grundvelli alþjóðlegra reglna um akstursípróttir sem hafðar skulu til hliðsjónar við veitingu leyfa. Heimilt er að víkja frá ákvæðum umferðarlaga að því er varðar ökutæki er taka þátt í aksturskeppni á vegi, þar með talið undanþága frá hámarkshraða, enda verði þá umferð annarra ökutækja þar bönnuð, aðrar viðeigandi öryggisráðstafanir gerðar og keppnisreglur séu samkvæmt því sem reglugerð kveður á um.

Leyfi lögreglustjóra þarf til að halda aksturkeppni. Til að halda keppni á vegi þarf samþykki veghaldara. Til að halda keppni á skipulögðum akstursípróttasvæðum þarf samþykki landeiganda og sveitarstjórnar.

Um 39. gr. Akstur barna á æfingasvæði og í skemmtigörðum

AKÍS telur ekki vænlegt að rugla skemmtigörðum og atvinnurekstri saman við akstursípróttir og leggur til að akstri í skemmtigörðum og atvinnurekstri verði fundinn staður annars staður í frumvarpinu, sé það vilji löggjafans að ná utan um slíkt. AKÍS telur því að fjarlægja eigi þessa grein úr VI kafla frumvarpsins.

AKÍS telur að það vanti grein í frumvarpið sem skilgreini á fullnægjandi hátt hvernig ber að haga tryggingum keppnistækja við keppni og æfingar. Það er tillaga AKÍS að í stað núverandi 39. greinar komi grein um þetta.

Eftir að hafa athugað tryggingarmál í akstursípróttum erlends hefur AKÍS komist að því að í grófum dráttum má skipta þeim í tvær mismunandi leiðir. AKÍS leggur til að áður en ákveðið verði hvor leiðin verði farin verði rætt hvor leiðin sé heppilegri til notkunar héraðs áður en viðkomandi grein yrði bætt við frumvarpið. AKÍS lýsir sig reiðubúið að koma að þessari umræðu þegar kallað verður eftir því.

Til að útskýra í grófum dráttum þessa tvo mismunandi máta, þá er hér örstutt lýsing á þeim:

- a) Keppnishaldari kaupir tryggingu sem nær yfir framkvæmd keppinnar, slysatrygging áhorfenda, starfsmanna, keppenda og keppnistækja.
- b) Keppnishaldari kaupir tryggingu sem nær yfir framkvæmd keppinnar, slysatrygging áhorfenda og starfsmanna, en keppandi kaupir tryggingu sem veitir sömu tryggingarvernd og gæði sem skilgreind eru í lögum um vátryggingar ökutækja.

AKÍS ítrekar boð sitt um að koma að því að skilgreina þessa grein betur með ráðuneytinu.

Um 40. gr. Undanþága til æfinga og keppni vegna aldurs

Í dag eru undanþágur á aldurstakmörkunum einvörðungu í reglugerð og gott að halda þeim þar. Við leggjum til að fastar verði kveðið á um að hvar undanþágur eru veittar og leggjum til að 40. gr. verði einfölduð og hljóði þannig:

Heimilt er að víkja frá ákvæðum laga þessara um ökuskírteini og um lágmarksaldur ökumanna í akstursípróttum á akstursípróttasvæðum.

Undanþága þessi gildir þó ekki um þann sem sviptur hefur verið ökurétti.

Undanþága að því er varðar þann sem ekki hefur náð 18 ára aldri skal háð skriflegu samþykki foreldris eða annars forsjármanns.

Nánar skal kveðið á um lágmarksaldur ökumanna í reglugerð sem ráðherra setur.

Viðauki 1: Lagagreinar sem akstursípróttir gætu brotið gegn

Grár / grár þýðir að þessi grein er í fullu gildi.

7. gr.

Fyrirmæli og leiðbeiningar fyrir umferð.

Ökumanni er óheimilt að aka gegn rauðu umferðarljósi.

Vegfarandi skal fara eftir fyrirmælum og leiðbeiningum um umferð sem gefnar eru til kynna með umferðarmerkjum, umferðarljósum, merkingum á yfirborði vegar, hljóðmerkjum eða öðrum hætti á eða við veg, sbr. 85. gr. Fyrirmæli og leiðbeiningar þessar gilda framar almennum umferðarreglum.

Fyrirmæli gefin með umferðarljósum gilda framar fyrirmælum um biðskyldu eða stöðvunarskyldu samkvæmt umferðarmerki.

12. gr.

Skemmdir á umferðarmerkjum.

Eigi má án leyfis veghaldara setja upp, nema brott eða breyta umferðarmerki.

Sá sem á hlut að því að skemma umferðarmerki skal strax lagfæra það ef kostur er. Annars ber honum að tilkynna lögreglunni þegar um atburðinn og gera nauðsynlegar ráðstafanir til viðvörunar öðrum vegfarendum.

13. gr.

Skyldur vegfarenda við umferðaróhapp.

Vegfarandi, sem á hlut að umferðarslysi eða öðru umferðaróhappi, skal nema staðar, hvort sem hann á sök á því eða ekki. Hann skal enn fremur grípa til eftirfarandi ráðstafana, eftir því sem við á:

- a. veita slösuðum hverja þá hjálp sem honum er unnt,
- b. taka þátt í þeim aðgerðum til verndar umferðaröryggi sem óhappið gefur tilefni til,
- c. veita öðrum aðila sem á hlutdeild í slysinu, eða hefur orðið fyrir tjóni vegna þess, upplýsingar, samkvæmt beiðni, um nafn, kennitölu og heimilisfang,
- d. svo fljótt sem auðið er, tilkynna lögreglu um atburðinn hafi vegfarandi valdið minni háttar tjóni gagnvart öðrum aðila,
- e. svo fljótt sem auðið er, tilkynna tjónþola eða lögreglu um tjón sem hann hefur valdið á eign eða hlut og enginn er á staðnum sem getur tekið við upplýsingum skv. c-lið.

Hafi vegfarandi látist eða slasast í umferðarslysi skal sá sem á hlut að því tilkynna lögreglunni um slysið svo fljótt sem auðið er.

Hafi vegfarandi látist eða slasast alvarlega í umferðarslysi má eigi raska vettvangi eða fjarlægja ummerki sem þýðingu geta haft fyrir rannsókn þess. Ef ökutæki veldur verulegri hættu fyrir umferðina skal þó færa það úr stað.

16. gr.

Notkun akbrauta og sérreina.

Ökumaður skal aka á akbraut. Bannað er að aka eftir gangstétt, göngustíg, hjólastíg og göngugötu, sbr. þó 2. mgr. 26. gr. og 4. mgr. 41. gr.

Þar sem sérstakar reinar eru fyrir mismunandi akstur ökutækja skal ökumaður að jafnaði nota þá rein sem ökutæki hans er ætluð.

Veghaldara er heimilt, að fengnu samþykki lögreglu, að ákveða hvaða ökutæki megi almennt eða í einstökum tilvikum aka á sérreinum og skal sú ákvörðun tilgreind með umferðarmerkjum. Við ákvörðunina skal þess m.a. gætt að tekið sé tillit til umferðaröryggis vegfarenda, umhverfissjónarmiða og skilvirkni samgangna.

17. gr.
Hvar skal aka á vegi.

Ökumaður skal vera með ökutæki sitt eins langt til hægri og unnt er með tilliti til annarrar umferðar og aðstæðna að öðru leyti. Við akstur á vegi sem skipt er í akreinar í sömu akstursstefnu skulu ökumenn að jafnaði velja að aka á hægri akrein verði því við komið en nota vinstri akrein til að aka fram hjá öðru ökutæki, sbr. þó 4. mgr. 22. gr.

Ökutæki, sem ekið er á eftir öðru ökutæki, skal vera svo langt frá því að eigi sé hætt á árekstri þótt ökutækið sem er á undan stöðvist eða dregið sé úr hraða þess. Skal þess að jafnaði gætt að það taki eigi minna en 3 sekúndur að aka bilið milli ökutækjanna.

Utan þéttbýlis skal ökutæki sem háð er sérstökum hraðareglum skv. 36. gr. vera svo langt frá næsta ökutæki á undan að þeir sem fram úr aka geti án hættu komist á milli þeirra að loknum framúrakstri.

Aka skal hægra megin við umferðareyju og þess háttar sem komið er fyrir á akbraut. Þó má aka vinstra megin ef það er gefið til kynna með umferðarmerki eða ekið er á akbraut með einstefnuakstri.

Ökutæki í vegavinnu má aka eftir því sem þörf er á vegna vinnunnar, enda sé sýnd full aðgæsla.

18. gr.
Akstur á vegamótum og í beygjum og hringtorgum.

Ökumaður vélknúins ökutækis sem ætlar að beygja á vegamótum skal ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Hann skal sérstaklega gefa gaum að umferð gangandi og hjólandi vegfarenda, svo og umferð sem á móti og á eftir kemur, og gefa stefnumerki í samræmi við fyrirhugaða akstursstefnu.

Við hægri beygju ber að aka sem næst hægri brún akbrautar og skal beygjan tekin eins kröpp og unnt er. Við vinstri beygju skal aka sem næst miðlínu akbrautar og á akbraut með einstefnuakstri eins nálægt vinstri brún og unnt er. Beygjuna skal taka þannig að þegar ökutækið kemur út af vegamótunum sé það hægra megin á akbrautinni sem beygt er inn á.

Tveir ökumenn sem koma úr gagnstæðum áttum á vegamót og ætla báðir að beygja til vinstri skulu aka vinstra megin hvor fram hjá öðrum þegar þeir mætast ef það er unnt án hættu eða óþæginda.

Þar sem ein beygjuakrein er inn á akbraut með tvær eða fleiri akreinar fyrir umferð í sömu akstursstefnu skal beygjan tekin svo sem hentugast er með tilliti til annarrar umferðar og fyrirhugaðrar akstursleiðar.

Ökumaður sem nálgast vegamót á akbraut með tvær eða fleiri akreinar í akstursstefnu sína skal í tæka tíð færa ökutæki sitt á þá akrein sem er hentugust með tilliti til annarrar umferðar og fyrirhugaðrar akstursleiðar. Þar sem tvær beygjureinar eru inn á akbraut með tvær eða fleiri akreinar fyrir umferð í sömu akstursstefnu skal sá sem velur hægri akrein í beygju koma inn á akrein lengst til hægri á akbraut sem ekið er inn á.

Ökumaður sem ekur að hringtorgi skal veita þeim sem eru í torginu forgang. Í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skal ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Ökumaður á ytri hring skal veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu. Óheimilt er að skipta um akrein við hringtorg eða á milli ytri og innri hrings í hringtorgi.

Eftir því sem við á gilda ákvæði greinar þessarar um akstur yfir akbraut eða af henni þótt ekki sé um vegamót að ræða.

19. gr.
Að snúa ökutæki, aka aftur á bak og skipta um akrein.

Áður en ökumaður snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak skal hann ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að það skapi hættu eða óþægindi fyrir aðra.

Áður en ökumaður ekur af stað frá vegarbrún, skiptir um akrein eða ekur á annan hátt til hliðar skal hann ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Sama gildir ef ökumaður ætlar að nema staðar eða draga snögglega úr hraða ökutækisins.

Ökumaður á aðrein skal aðlaga hraða ökutækis síns umferð á þeirri akrein sem hann ætlar inn á og fara af aðreininni strax og það er unnt án hættu eða óþarfa óþæginda. Ökumaður á akrein sem umferð af aðrein fer inn á skal auðvelda þeirri umferð akstur inn á akreinina.

Þar sem tvær samhlíða akreinar renna saman í eina á vegi skulu ökumenn aka þannig að eitt ökutæki fari í senn af hvorri akrein eftir því sem við verður komið og umferðarmerki gefa það til kynna.

Frárein skal nota strax og hún byrjar til að draga úr hraða áður en beygt er.

22. gr.

Almennar reglur um framúrakstur.

Aka skal vinstra megin fram úr ökutæki. Þó skal aka hægra megin fram úr ökutæki ef ökumaður þess beygir til vinstri eða undirbýr greinilega vinstri beygju. Hjólreiðamaður og ökumaður léttis bifhjóls má aka hægra megin fram úr öðru ökutæki en reiðhjóli og léttu bifhjóli, nema ökutækið á undan beygi til hægri eða undirbúi greinilega hægri beygju.

Ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki skal ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega:

- a. að akrein sú sem nota á til framúraksturs sé án umferðar á móti á nægilega löngum kafla og að ekki sé annað er hindri framúraksturinn,
- b. að sá sem á undan er hafi ekki gefið merki um að hann ætli að beygja til vinstri eða aka fram úr öðru ökutæki sem á undan er,
- c. hvort ökumaður sem á eftir ekur hafi byrjað akstur fram úr honum, og
- d. að hann geti komist inn í umferðarstrauminn á ný án óþæginda fyrir aðra þegar framúrakstri lýkur; þetta á þó eigi við um framúrakstur á akrein þar sem mótumferð er óheimil.

Sá sem ekur fram úr öðru ökutæki skal hafa nægilegt hliðarbil milli ökutækis síns og þess sem ekið er fram úr.

Sá sem ekið hefur vinstra megin fram úr skal aka til hægri á ný svo fljótt sem unnt er án hættu eða óþæginda. Hann þarf þó ekki að aka til hægri ef ætlunin er að aka þá þegar fram úr enn öðru ökutæki og skilyrði til framúraksturs eru að öðru leyti fyrir hendi.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. 17. gr. má í þéttri umferð ökutækja á tveimur eða fleiri akreinum í sömu akstursstefnu, þar sem hraðinn ræðst af þeim sem á undan fara, aka hægra megin fram hjá ökutæki á annarri akrein. Þegar þannig stendur á má ekki skipta um akrein nema þess þurfi til að beygja á vegamótum, aka af akbraut, stöðva ökutæki eða leggja því.

Aka má fram hjá ökutæki ef öðru ökutækjanna er ekið á akrein sem ætluð er sérstakri tegund umferðar. Aka má fram hjá ökutæki í vegavinnu á þann hátt sem hentugastur er, enda sé sýnd full aðgæsla.

23. gr.

Aðgæsluskylda ökumanns við framúrakstur.

Þegar ökumaður verður þess var að ökumaður sem á eftir kemur ætlar að aka fram úr vinstra megin skal hann vera með ökutæki sitt eins langt til hægri og unnt er og gefa stefnumerki til hægri þegar hann telur að öðrum sé óhætt að aka fram úr, sbr. þó 5. mgr. 22. gr. Má hann ekki auka hraðann eða torvelda framúraksturinn á annan hátt.

Ef ökutæki er ekið hægt eða er fyrirferðarmikið og akbraut er mjó eða bugðótt eða umferð kemur á móti skal ökumaður gæta sérstaklega að umferð sem kemur á eftir. Ef það getur auðveldað framúrakstur skal hann aka til hliðar eins fljótt og unnt er, draga úr hraða og nema staðar ef þörf krefur.

24. gr.

Bann við framúrakstri.

Eigi má aka fram úr öðru ökutæki rétt áður en komið er að vegamótum eða á þeim. Sama gildir þegar komið er að gangbraut eða á henni. Óheimilt er að aka fram úr öðru ökutæki þegar óbrotin miðlína er langsum á milli akbrauta þar sem ekið er í gagnstæðar áttir. Sama gildir um akstur þeim megin við heila línu þar sem hálf- eða fullbrotnar línur eru hinum megin langsum á milli akbrauta.

Heimilt er þó að aka fram úr öðru ökutæki ef skilyrði til framúraksturs eru að öðru leyti fyrir hendi og:

- a. ökutækin eru á akbraut með tveimur eða fleiri akreinum í akstursstefnu þeirra,
- b. ökutæki er beygt er til vinstri, en þá skal ekið fram úr því hægra megin,
- c. umferð á vegamótum er stjórnað af lögreglu eða með umferðarljósum,
- d. umferð við gangbraut er stjórnað af lögreglu eða með umferðarljósum, enda sé nægilegt útsýni yfir gangbrautina, og
- e. umferð hefur forgang gagnvart umferð af hliðarvegi, sbr. 2. mgr. 25. gr.

Eigi má aka fram úr öðru ökutæki þegar vegsýn er skert vegna hæðar eða beygju á vegi, nema unnt sé að aka fram úr á akrein þar sem umferð á móti er óheimil.

Ákvæði greinarinnar á ekki við um akstur fram úr reiðhjóli og léttu bifhjóli þegar því er ekið við brún vegar.

25. gr. ***Skylda til að veita öðrum forgang.***

Ökumaður skal hafa sérstaka aðgát við vegamót.

Þegar ekið er inn á veg eða yfir veg skal ökumaður veita umferð ökutækja á þeim vegi forgang ef það er gefið til kynna með umferðarmerki um biðskyldu eða stöðvunarskyldu.

Ökumaður skal veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg af bifreiðastæði, lóð eða landareign, bensínstöð eða svipuðu svæði utan vegar eða af vegslóða, stíg, göngugötu, vistgötu, heimreið, vegöxl eða yfir gangstíg, gangstétt eða hjólastíg.

Þegar ökumenn stefna svo að leiðir þeirra skerast á vegamótum, opnum svæðum eða svipuðum stöðum skal sá þeirra sem hefur hinn sér á hægri hönd veita honum forgang, nema annað leiði af 19. gr.

Ökumaður sem á að veita öðrum forgang skal gefa greinilega til kynna að hann muni veita forgang með því að draga úr hraða í tæka tíð eða nema staðar. Hann má því aðeins aka áfram að það sé unnt án hættu eða óþæginda fyrir önnur ökutæki miðað við hvar þau eru á vegi og hver fjarlægð þeirra er og hraði.

Þegar ökumaður ætlar að beygja til vinstri á vegamótum ber honum að veita umferð sem á móti kemur forgang, svo og gangandi vegfarendum, hjólréiðamönnum og öikumönnum á léttu bifhjóli í flokki I sem fara þvert yfir akbraut þá sem hann ætlar að fara á. Sama á við um akstur yfir eða af akbraut þar sem eigi eru vegamót.

Ökumaður, sem nálgast eða ekur inn á vegamót, skal haga akstri sínum þannig að hann valdi ekki umferð á veginum sem hann fer yfir óþarfa óþægindum ef hann neyðist til að nema þar staðar.

Á vegamótum, þar sem umferð er stjórnað með umferðarljósum, má ökumaður eigi aka inn á vegamótin á grænu ljósi ef honum má vera ljóst af aðstæðum í umferðinni að hann muni eigi komast yfir vegamótin áður en grænt ljós kviknar fyrir umferð úr þverstæðri átt.

Á sama hátt má eigi aka af stað eftir að grænt ljós hefur kviknað hafi umferð úr þverstæðri átt ekki komist út af gatnamótunum.

28. gr. ***Sérstakar reglur um bann við stöðvun eða lagningu ökutækis.***

Eigi má stöðva ökutæki eða leggja því:

- a. á gangbraut eða innan 5 metra áður en að henni er komið,
- b. á vegamótum eða innan 5 metra frá næstu brún akbrautar á þvervegi,
- c. þannig að skyggi á umferðarmerki eða umferðarljós,
- d. í veggöngum, undir brú eða á brú, nema sérstaklega sé ráð fyrir því gert,
- e. í eða við blindhæð eða beygju eða annars staðar þar sem vegsýn er skert,
- f. þar sem akbraut er skipt í akreinar með óbrotinni mið- eða deililínu milli akreina eða svo nálægt slíkri línu að torveldi akstur inn á rétta akrein, og

g. á hringtorgi.

Að undanskildum þeim ökutækjum sem stæði eru ætluð er bannað að stöðva eða leggja ökutæki á eftirtöldum stæðum:

- a. á merktu stæði fyrir bifreið fatlaðra,
- b. á biðstöð almenningsvagns eða innan 15 m áður en að henni er komið, nema annað sé gefið til kynna með umferðarmerkjum,
- c. á merktu stæði fyrir leigubifreið, vörubifreið og hópibifreið,
- d. á merktu stæði ætluðu bifreið til raffhleðslu,
- e. á merktu stæði ætluðu lögreglu og sjúkrabifreið,
- f. á merktu stæði ætluðu reiðhjóli, og
- g. á merktu stæði ætluðu bifhjóli.

að hluta eða í heild fyrir framan innkeyrslu að húsi eða lóð,

- a. við hlið ökutækis sem stendur við brún akbrautar, annars en reiðhjóls eða létts bifhjóls,
- b. þannig að hindri aðgang að öðru ökutæki eða færslu þess af staðnum, og
- c. við vatnshana slökkviliðs.

31. gr.

Skyldur ökumanns þegar ökutæki hefur stöðvast í sérstöku tilviki.

Nú stöðvast ökutæki vegna umferðaróhapps eða vélarbilunar eða af öðrum orsökum á stað þar sem bannað er að stöðva ökutæki eða leggja því. Skal þá flytja það á viðeigandi stað eins fljótt og unnt er, nema annað leiði af ákvæði 3. mgr. 13. gr. Hafi ökutæki stöðvast á þannig stað eða svo að hætta eða óþægindi stafi af fyrir umferðina skal ökumaður gera ráðstafanir með hættuljósi og viðvörunarþríhyrningi til að vara aðra vegfarendur við þar til það hefur verið flutt brott.

Ráðherra getur sett í reglugerð nánari ákvæði um viðvörunarbúnað ökutækis sem stöðvast í sérstöku tilviki, notkun hans og til hvaða flokka ökutækja reglurnar ná.

32. gr.

Merki og merkjagjöf.

Þegar nauðsynlegt er, til að koma í veg fyrir eða að afstýra hættu, skal ökumaður gefa hljóð- eða ljósmerki eða á annan hátt vekja athygli annarra vegfarenda á hættunni. Merki skal gefa þannig að sem minnstum óþægindum valdi og ekki að nauðsynjalaus. Hljóðmerki í tengslum við framúrakstur má einungis nota utan þéttbýlis. Hljóðmerki má eigi nota lengur en nauðsyn ber til. Þegar myrkur er eða birtu er tekið að bregða skal ökumaður vélknúins ökutækis gefa ljósmerki í stað hljóðmerkis, nema hætta sé yfirvofandi. Ljósmerki skal gefa með því að blikka aðalljósum.

Ökumaður skal með góðum fyrirvara veita öðrum vegfarendum leiðbeiningar um breytingu á fyrirhugaðri akstursstefnu sinni. Leiðbeiningar eru veittar með því að gefa stefnumerki með stefnuljósi á vélknúnu ökutæki, en annars með því að rétta út hönd.

Stefnumerki skal gefa áður en ökumaður:

- a. beygir á vegamótum,
- b. ekur inn á og eftir frárein,
- c. ekur af aðrein og inn á veg,
- d. ekur að eða frá brún vegar,
- e. skiptir um akrein,
- f. ekur fram úr öðru ökutæki og aftur inn á sömu akrein eftir framúrakstur
- g. vill gefa öðrum til kynna að honum sé óhætt að aka fram úr,
- h. ekur inn í eða út úr bifreiðastæði,
- i. ekur út úr hringtorgi,
- j. ekur á ytri hring torgs fram hjá gatnamótum af torginu, og
- k. breytir akstursstefnu við akstur aftur á bak.

Í öðrum tilvikum en greinir í a–k-lið 3. mgr. skal ökumaður enn fremur á sama hátt gefa stefnumerki ef hann má ætla að slíkt geti komið öðrum vegfarendum að gagni eða stuðlað að gagnkvæmum skilningi vegfarenda á milli um akstursstefnu.

Ökumaður, sem stöðvar eða dregur snögglega úr hraða ökutækis, skal gefa merki öðrum til leiðbeiningar. Merkið skal gefa með hemlaljósi eða hættuljósi á vélknúnu ökutæki, en annars með því að rétta upp hönd.

Merki skv. 3. og 4. mgr. skal gefið tímanlega og á greinilegan og ótvíræðan hátt áður en stefnu ökutækis er breytt, snögglega dregið úr hraða þess eða það er stöðvað. Merkjagjöf skal hætt þegar hún á ekki lengur við.

33. gr. **Ljósanotkun.**

Við akstur vélknúins ökutækis skulu lögboðin aðalljós eða önnur ökuljós ávallt vera tendruð.

Við akstur annarra ökutækja en vélknúinna í rökkri, myrkri eða ljósaskiptum og þegar birta er vegna veðurs eða af öðrum ástæðum ófullnægjandi, hvort heldur er til að ökumaður sjái nægilega vel fram á veginn eða til að aðrir vegfarendur sjái ökutækið, skulu lögboðin ljós vera tendruð.

Nota skal háan ljósgeisla þegar vegsýn ökumanns nægir ekki til að aka örugglega með lágum ljósgeisla miðað við ökuhraða.

Háan ljósgeisla má eigi nota:

- a. þegar ekið er um nægilega vel lýstan veg,
- b. þegar ekið er á móti öðru ökutæki, þannig að valdið geti ökumanni þess glýju, eða
- c. þegar ekið er svo skammt á eftir öðru ökutæki að ljósgeislinn geti valdið ökumanni óþægindum, að því tilskildu að ökumaður sem á eftir kemur geti ekið örugglega miðað við hraða ökutækisins og birtu að öðru leyti.

Nota skal lágan ljósgeisla þegar ekki er skylt eða heimilt að nota háan ljósgeisla. Ökuljós má eigi nota þannig að valdið geti öðrum vegfarendum óþægindum.

Í þoku, þéttri úrkomu eða skafrenningi utan þéttbýlis má nota þokuljós í stað eða ásamt lágum ljósgeisla.

Eigi má nota annan ljósabúnað eða glitmerki en boðið er eða heimilað í lögum þessum eða reglum settum samkvæmt þeim.

34. gr. **Hættuljós og viðvörunarþríhyrningar.**

Ef nokkur kostur er skulu hættuljós vera tendruð ef ökutæki stöðvast eða því er lagt af óviðráðanlegum orsökum á akbraut. Ávallt skal setja upp viðvörunarþríhyrning.

Þegar svo stendur á sem í 1. mgr. segir mega önnur ljós en þar greinir eigi vera tendruð.

Nota má hættuljós í akstri til að vara við hættu á vegi.

35. gr. **Almennar reglur.**

Ökuhraða skal jafnan miða við aðstæður með sérstöku tilliti til öryggis annarra. Ökumaður skal þannig miða hraðann við gerð og ástand vegar, veður, birtu, ástand ökutækis og hleðslu, svo og umferðaraðstæður að öðru leyti. Hraðinn má aldrei vera meiri en hámarkshraði sá sem ákveðinn hefur verið á vegi. Ökumaður skal haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutækinu og geti stöðvað það á þeim hluta vegar sem fram undan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Þegar skipt er frá háum ljósgeisla í lágan skal aðlaga ökuhraða hinni breyttu vegsýn.

Sérstök skylda hvílir á ökumanni að aka nægilega hægt miðað við aðstæður:

- a. í þéttbýli,
- b. þegar útsýn er takmörkuð vegna birtu eða veðurs,

- c. við vegamót, í hringtorgum og í beygjum,
- d. áður en komið er að gangbraut,
- e. við blindhæð eða annars staðar þar sem vegsýn er skert,
- f. þegar hætta er á að ljós valdi glýju,
- g. þegar ökutæki mætast á mjóum vegi,
- h. þegar vegur er blautur eða háll,
- i. þegar ökutæki nálgast almenningsvagn, hóp bifreið eða merkta skólabifreið sem numið hefur staðar til þess að hleypa farþegum inn eða út,
- j. þegar ökutæki nálgast barn á eða við veg,
- k. þegar ökutæki nálgast aldraðan eða fatlaðan vegfaranda eða vegfaranda sem ber auðkenni sjónskertra,
- l. þegar ökutæki nálgast búfé á eða við veg, eða þar sem vegavinna fer fram, og
- m. þar sem umferðaróhapp hefur orðið.

Ökumaður má eigi að óþörfu aka svo hægt eða hemla svo snögglega að tefji eðlilegan akstur annarra eða skapi hættu.

Þegar vegur er blautur skal ökumaður, eftir því sem unnt er, aka þannig að vegfarendur verði ekki fyrir aurslettum.

36. gr.

Almennar hraðatakmarkanir.

Hraðamörk á vegum skulu ákveðin að teknu tilliti til m.a. umferðaröryggis vegfarenda, umhverfissjónarmiða og skilvirkni samgangna.

Þéttbýli má hámarksökuhraði ekki vera meiri en 50 km á klst., nema sérstakar ástæður mæli með hærri hraðamörkum og umferðarmerki gefi það til kynna.

Utan þéttbýlis má hámarksökuhraði ekki vera meiri en 80 km á klst. á vegum með malarslitlagi, en 90 km á klst. á vegum með bundnu slitlagi, nema umferðarmerki gefi annað til kynna.

Ákveða má hærri hraðamörk á vegum, þó eigi meira en 110 km á klst., ef akstursstefnur eru aðgreindar og aðstæður að öðru leyti leyfa, enda mæli veigamikil umferðaröryggissjónarmið eigi gegn því.

Ákveða má lægri hraðamörk þar sem æskilegt þykir til öryggis eða af öðrum ástæðum. Á afmörkuðum bifreiðastæðum skal hámarksökuhraði vera 15 km á klst. Hámarksökuhraði skal tilgreindur í sléttum tölum, að undanteknum hámarksökuhraðanum 15 km á klst.

Ráðherra setur í reglugerð, að fengnum tillögum Vegagerðarinnar, nánari ákvæði um þær tegundir vega þar sem heimilt er að ákveða minni eða aukinn hámarkshraða, þar á meðal um rafræna stjórnun hraða á vegum.

37. gr.

Lægri hámarkshraði ökutækis.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð ákvæði um sérstakan lægri hámarkshraða vélknúins ökutækis en segir í 36. gr. ef þess er þörf vegna hönnunar ökutækisins.

43. gr.

Almennar reglur um akstur bifhjóla og torfærutækja.

Bifhjóli má eigi aka samhliða öðru ökutæki, nema þegar ekið er samhliða öðru bifhjóli á sömu akrein í þéttbýli, enda sé hámarkshraði þar eigi meiri en 60 km á klst. og aðstæður leyfa slíkt. Léttum bifhjólum í flokki I má þó ekki aka samhliða.

Bifhjóli, öðru en bifhjóli í flokki I, má eigi aka á gangstétt, göngustíg eða hjólastíg, nema skilyrði 2. mgr. 26. gr. eigi við.

Á bifhjóli og hliðarvagni þess má eigi flytja fleiri farþega en ökutækið er ætlað til. Farþegi á bifhjólinu skal ætíð sitja fyrir aftan ökumann.

Þrátt fyrir ákvæði 3. mgr. er óheimilt að flytja farþega á léttu bifhjólí í flokki I. Heimilt er að flytja farþega á léttu bifhjólí í flokki II sé ökumaður 20 ára eða eldri, enda sé bifhjólíð til þess ætlað.

Barn, sjö ára eða yngra, sem er farþegi á bifhjólí skal sitja í sérstöku sæti því ætluðu. Barn eldra en sjö ára skal ná með fætur niður að fóthvílum bifhjólís, en að öðrum kosti á fyrri málsliður við.

Ökumaður og farþegi bifhjólís skulu að jafnaði hafa báða fætur á fótstigum eða fóthvílum og ökumaður báðar hendur á stýri og að jafnaði bæði (öllum) hjól bifhjólísins á vegi þegar það er á ferð.

Eigi má aka torfærutæki á vegi sem ekki er einkavegur frekar en hér greinir:

- a. sá sem þarf að aka yfir veg má aka eftir veginum skemmstu leið sem hentug er,
- b. aðstæður utan vegar gera það nauðsynlegt að aka eftir veginum, og
- c. ökumaður torfærutækis skal víkja fyrir öðrum vegfarendum á veginum og nema staðar áður en hann fer inn á veg.

Léttu bifhjólí í flokki I má aka á götum með 50 km hámarkshraða, á hjólastíg og hjólarein og á öðrum vegum sem eru sérstaklega merktir til aksturs slíkra bifhjólá.

55. gr.

Skilyrði til að mega stjórna ökutæki.

Enginn má stjórna bifreið eða bifhjólí nema hann hafi til þess gilt ökuskírteini sem ríkislögreglustjórinn gefur út. Ríkislögreglustjórinn getur falið sýslumönnum að annast útgáfu ökuskírteinis.

Veita má ökuskírteini þeim sem:

- a. er fullra 18 ára að því er varðar B-réttindi skv. c-lið 1. mgr. 56. Gr.,
- b. sér nægilega vel og er að öðru leyti nægilega heilbrigður, andlega og líkamlega, til að geta stjórnað ökutæki örugglega, sbr. þó 3. mgr. þessarar greinar,
- c. hefur hlotið verklega og bóklega kennslu í þar til bærum ökuskóla, fengið þjálfun í ökugerði og sannað með prófi að hann hafi næga aksturshæfni og þekkingu á umferðarlöggjöf og á ökutæki og meðferð þess til að geta stjórnað því örugglega, og
- d. hefur fasta búsetu hér á landi.

Ráðherra getur sett reglur um lægri aldursmörk og námskröfur til að mega stjórna léttu bifhjólí, bifhjólí í A1-flokki og dráttarvél og um hærri aldursmörk til að mega stjórna bifhjólí

A2- og A-flokki, svo og bifreið í C1-, C-, D1- og D-flokki sem og til farþega- og farmflutninga í atvinnuskyni.

Rétti til að veita þeim ökuskírteini sem í heimildarleysi hefur ekið ökutæki án þess að hafa fengið til þess réttindi skal fresta. Frestunin skal gilda í fjóra mánuði fyrir hvert skipti sem ekið er án ökuréttinda.

Ráðherra getur sett reglur um að veita megi fötluðum manni, sem er fullra 15 ára, ökuskírteini til að mega stjórna hægfara vélknúnu ökutæki sem er sérstaklega hannað fyrir fatlað fólk.

Neita má þeim um ökuskírteini sem háður er notkun ávana- og fíkniefna eða annarra sljóvgandi efna. Bera má ákvörðun um þetta undir dómstóla samkvæmt reglum 68. gr. a almennra hegningarlaga.

Ökumaður skal hafa ökuskírteini meðferðis við akstur og framvísa því sé þess krafist af lögreglu eða eftir atvikum eftirlitsmanni skv. XVI. kafla.

Ríkislögreglustjóri skal halda skrá um ökuskírteini og ökuferil samkvæmt reglum sem ráðherra setur í reglugerð.

Ökumenn sem stjórna ökutækjum í C1-, C-, D1- og D-flokki til farþega- og farmflutning í atvinnuskyni skulu gangast undir endurmenntun á fimm ára fresti samkvæmt reglum sem ráðherra setur í reglugerð.

Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði m.a. um:

- a. efni og form ökuskírteinis,
- b. skilyrði til útgáfu og endurnýjunar ökuskírteinis,

- c. nánari kröfur skv. b–d-lið 2. mgr.,
- d. akstursmat skv. 57. gr. og námsheimild skv. 66. gr., og
- e. búsetuskilyrði og undanþágur frá þeim varðandi mismunandi flokka ökuréttinda.

59. gr.

Stjórnendur dráttarvéla, vinnuvéla, léttra bifhjóla í flokki I og torfærutækja.

Enginn má stjórna dráttarvél eða vinnuvél, nema hann hafi gilt ökuskríteini til að stjórna bifreið. Eigi þarf þó ökuskríteini, þar sem ekki er almenn umferð, til að stjórna dráttarvél við landbúnaðarstörf, enda sé ökumaður fullra 16 ára.

Stjórnandi vinnuvélar skal auk þess hafa tilskilin vinnuvélaréttindi.

Ákvæði laganna um ökuskríteini gilda að öðru leyti, eftir því sem við á, um stjórnendur vinnuvéla og dráttarvéla.

Enginn má stjórna léttru bifhjóli í flokki I nema hafa til þess gilt skríteini eða vera með réttindi til að stjórna bifreið eða bifhjóli. Skríteini til að mega stjórna léttru bifhjóli í flokki I má eigi veita þeim sem er yngri en 15 ára, enda hafi hann fengið tilskilda þjálfun í akstri bifhjóls í flokki I og staðist próf. Gildistími skríteinis er sami og fullnaðarskríteinis fyrir B-réttindi.

Enginn má stjórna torfærutæki nema hann hafi gilt ökuskríteini til að mega stjórna bifreið eða bifhjóli.

68. gr.

Öryggi, gerð og búnaður ökutækis.

Ökutæki skal svo gert og því haldið í þannig ástandi að nota megi án þess að af því leiði hættu eða óþægindi fyrir aðra eða skemmd á vegi og það valdi ekki óþarfa hávaða eða mengun.

Eigandi (umráðamaður) ber ábyrgð á að ökutæki sé í lögmæltu ástandi skv. 1. mgr. og í samræmi við þær reglur sem ráðherra setur á grundvelli 4. mgr.

Ökumaður skal gæta þess að ökutæki sé í góðu ástandi. Sérstaklega skal þess gætt að stýrisbúnaður, hemlar og ljósa- og merkjabúnaður, svo og öryggis- og verndarbúnaður ökutækis, sé í lögmæltu ástandi og virki örugglega. Sama á við um eftirvagn, svo og tengingu ökutækis og eftirvagns og tengibúnað.

Í reglugerð sem ráðherra setur skulu m.a. koma fram eftirfarandi atriði:

- a. kröfur á grundvelli heildargerðarviðurkenningar ökutækis varðandi gerð, búnað og íhluti þess til að tryggja að einungis séu markaðssett ökutæki hér á landi sem uppfylla kröfur um öryggi og um verndun umhverfis,
- b. flokkun ökutækja og skilgreiningar á þeim,
- c. áletranir og merki sem setja skal á ökutæki vegna skráningar eða eftirlits,
- d. heimild til að kveða á um bann við viðskiptum með tiltekna hluti eða búnað í ökutæki til verndar ökumanni eða farþegum ef þeir uppfylla ekki skilyrði reglna sem settar eru eða ef notkun þeirra mundi leiða til hættu eða verulegra óþæginda fyrir ökumann eða aðra vegfarendur, og
- e. undanþágur frá kröfum enda sé nægjanlegt öryggi tryggt með öðrum hætti.

Umferðarstofu skal uppfæra reglulega tæknilegar reglur um gerð og búnað ökutækja sem fram koma í alþjóðasamningum sem Ísland hefur samþykkt.

81. gr.

Sérákvæði um notkun vegar, hraðamörk, löggæslumyndavélar o.fl.

Veghaldari getur kveðið á um varanleg sérákvæði um notkun vegar til umferðar að fengnu samþykki sveitarstjórnar, þegar það á við, og lögreglu, m.a. um:

- a. stöðvun og lagningu ökutækis,
- b. hvar umferð skuli hafa forgang, sbr. 3. mgr. 25. gr.,
- c. einstefnuakstur,
- d. gangbrautir,
- e. undanþágur frá og bann við tiltekinni umferð, og

f. aðrar takmarkanir á umferð um veg, þ.m.t. umferðareyjar og hraðahindranir í þágu umferðaröryggis.

Á þjóðvegum ákveður Vegagerðin hraðamörk skv. 2.–4. mgr. 36. gr.

Hraðamörk á þjóðvegum í þéttbýli skulu þó ákveðin að fengnu samþykki viðkomandi sveitarstjórnar og lögreglu. Á öðrum vegum ákveður sveitarstjórn hraðamörkin að fengnu samþykki lögreglu.

Ákvarðanir samkvæmt grein þessari skal veghaldari gefa til kynna með umferðarmerkjum. Ákvörðun varðandi stöðvun eða lagningu ökutækja, sem ekki er bundin við ákveðinn vegarkafli, skal birta á vefsetri Vegagerðarinnar eða með öðrum tryggum hætti.

Ágreiningi um niðurstöðu á grundvelli 1. og 3. mgr., svo og 3. mgr. 16. gr., geta aðilar máls vísað til ákvörðunar ráðherra.

85. gr.

Umferðarmerki o.fl.

Veghaldari skal sjá um að umferðarmerki verði sett á eða við veg þar sem sérreglur gilda um umferð eða þörf er á til stjórnunar eða leiðbeiningar.

Eigi má án leyfis veghaldara setja merki á eða við veg, sbr. 1. mgr. 12. gr.

Kostnað vegna merkja skv. 1. mgr. skal veghaldari greiða, nema um annað sé um samið.

Um gerð og notkun umferðarmerkja, umferðarljósa og hljóðmerkja og annarra merkja á eða við veg til stjórnunar á eða leiðbeiningar fyrir umferð, svo og hvað þau tákna og hvenær megi frá þeim víkja, skal kveðið á í reglugerð sem ráðherra setur.

87. gr.

Auglýsingaskilti við veg.

Spjöld, auglýsingar, ljósaskilti og þess háttar má eigi setja á eða í tengslum við merki við veg eða á vegi skv. 1. mgr. 85. gr.

Hluti, sem eru þess eðlis sem greinir í 1. mgr. og sjást frá vegi, getur lögreglan látið fjarlægja ef þeir líkjast merkjum skv. 1. mgr. 85. gr. eða geta að öðru leyti verið villandi eða valdið óþægindum fyrir umferð.